

Estudi sobre el passeig marítim de Vilafortuny

Conseqüències de la intervenció i massificació a la costa.

Carme Montero Romero
Treball d'Investigació. Llicenciatura de Geografia
Facultat de LLetres Rovira i Virgili, 2001-2002

Introducció

- Aquest treball tan sols aspira a ser un punt d'inici de futurs i més complexos estudis sobre els Litorals marins per tal de **donar a conèixer la fragilitat i la importància que tenen aquests espais.**
- El resultat d'això estaria bé que fos un **projecte de gestió costanera integrada** que reconegui la necessitat d'aplicar règims pro-actius i anticipatoris que impedeixin els danys ambientals i que promoguin el creixement econòmic assegurant la distribució equitativa dels drets d'ús.
- S'hauria de fer un **registre** on s'avaluessin plenament els **recursos costaners** i les seves **oportunitats i restriccions** a més de **desenvolupar directrius** i adoptar un **programa integrat de gestió i desenvolupament de zones costaneres** a nivell local, nacional i regional, per aconseguir un ús sostenible i multisectorial de les zones marines i costaneres. (Agenda 21)

Objectius Generals

- L'objectiu d'aquest treball és analitzar i al mateix temps fer veure els **resultats de l'actuació de l'home sobre un espai natural concret**, el Litoral de Cambrils. L'actuació antròpica de la que parlo és la construcció d'un passeig marítim al sector de Llevant.
- Pretenc ser **l'inici de futurs estudis** relacionats amb aquest tema. Ja que pel que he pogut anar veient hi ha molta bibliografia que tracta el tema de passeigs marítims. Però he trobat a **faltar estudis que tractin els passeigs marítims** com a protagonistes **en aspectes socials i ambientals**. Normalment aquests atributs van més lligats als estudis que es fan de les platges. I el tema del passeig normalment es tracta més des d'un punt de vista arquitectònic.

Objectius Específics

- Fer una anàlisi de continguts teòrics de passeigs marítims en general, incloent-hi legislació vigent.
- Realitzar una anàlisi de la zona d'Estudi.
- Definir la funció del passeig de Vilafortuny.
- Avaluar la percepció social del passeig marítim de llevant de Cambrils.
- Fer seguiment dels efectes dels recents temporals de Llevant sobre la costa de llevant de Cambrils.

Metodologia

- **Recerca d'informació** de passeigs marítims, aspectes teòrics i legislatius.
- **Anàlisi** de la problemàtica de les platges i les transformacions excepcionals
- **Disseny** d'esquemes d'evolució del sòl i de la costa de la zona d'estudi
- **Disseny** de la taula de funció del passeig de Vilafortuny en funció de l' **avaluació** d'altres passeigs marítims
- **Realització** d'una enquesta qualitativa a experts.
- Obtenció de **resultats i conclusions**

Resultats

Recerca d'informació de passeigs marítims, aspectes teòrics i legislatius.

- Bibliografia impresa
- Cartografia
  - fons cartogràfic biblioteques
  - diferents entitats municipials i estatals de Cambrils i Tarragona
- Internet
  - Portals de contingut turístic
  - Portals d'organismes estatals
  - Portals productors de cartografia i informació geogràfica
  - Pàgines personals
- Material personal
- Jornades
  - Curs d'Estiu de l'URV: " *Turisme i Gestió Integrada de la Platja*" *Juliol 2000*

Resultats

Anàlisi de la problemàtica de les platges i les transformacions excepcionals

- Informe de partida: “*Informe sobre la dinàmica litoral del tramo de costa entre Salou y Vandellós (Tarragona)*”, de setembre de 1.989”
- Platges amb grans problemes d’erosió són:
  - *P. de Cap de San Pere,*
  - *part de la P. de Vilafortuny*
  - *P. de l’Esquirol*
- Avaluació problema
  - *Estudi alternatives*
  - *Marcació objectius*
  - *Adoptar solucions*
- Resultat: *projecte del passeig marítim de Llevant de Cambrils*

Resultats

Disseny de la taula de funció del passeig de Vilafortuny en funció de l'avaluació d'altres passeigs marítims

1. RELACIÓ AMB EL LITORAL	
1.a Situació en el tram costaner i funció en la protecció del litoral.	<p>El passeig de Llevant es troba situat entre el port esportiu de Salou i la desembocadura de la riera de Maspujols. Les platges que donen a aquest passeig són : La platja de Cap de Sant Pere, platja de Vilafortuny i la platja de l'Esquirol.</p> <p>L'objectiu principal de la construcció del passeig va ser el de limitar la pressió urbanística i assegurar l'accés i ús ordenat de la platja. S'integra dins l'itinerari peatonal que relaciona Salou amb Cambrils.</p>
1.b Relació amb el paisatge i el medi natural.	<p>El paisatge i el medi natural han estat víctimes de la pressió urbanística, encara que es mantenen petits pinars en determinats punts. El passeig ajudarà a ordenar la façana marítima i aturarà l'invasió dels escassos espais verds que encara hi resten.</p>
1.c Condicionants físics i de l'entorn.	<p>El tram de costa és oberta i recta, situat en un territori totalment pla. La construcció del port esportiu de Salou va provocar un canvi dels corrents marins a la zona d'estudi, provocant pèrdues de material a les platges.</p>
1.d Incidència en l'evolució natural del perfil de la platja.	<p>El passeig respecta el perfil de les platges i està projectat amb un petit mur de 0.5 m d'alçada per defensar les urbanitzacions dels temporals en determinades èpoques de l'any. La construcció del passeig està inclòs dins del projecte de regeneració de les platges de Llevant.</p>
1.e Respecte de la zona de domini marítim-terrestre i les seves servituds	<p>El projecte respecta les zones marítim-terrestres i les seves servituds.</p>
1.f Recuperació del domini públic litoral.	<p>Malgrat alguna operació d'expropiació de terrenys, la construcció del passeig garanteix el domini públic del litoral.</p>

Resultats

Disseny de la taula de funció del passeig de Vilafortuny en funció de l'avaluació d'altres passeigs marítims

2. RELACIÓ AMB EL MEDI URBANITZAT	
2.a Integració i situació al municipi.	El passeig constitueix la façana marítima de l'urbanització de Vilafortuny de Cambrils. Serveix per ordenar aquest front densament ocupat per edificis i té la funció de nexa d'unió entre els municipis de la marca turística Costa Daurada Salou – Cambrils.
2.b Relació amb els usos urbans existents o previstos.	Respon a les necessitats de la població tant la resident com l'estacional. Facilita l'ús i accés a les platges a més de recollir activitats de lleure i esportives.
2.c Relació amb el trànsit rodat.	És estrictament peatonal, els accessos rodats són paral·lels i transversals.
2.d Harmonització amb la trama i paisatge urbà.	El passeig dona una resposta unificadora i relaciona la trama amb els accessos a la platja. El projecte és conscient i assumeix tant l'entorn urbanitzat com el natural.
2.e Respecte de la legislació urbanística.	El projecte respecta la normativa urbanística vigent.
2.f Incidència de la seva construcció al mercat immobiliari.	La seva construcció revaloritza les propietats existents però aquestes ja es troben en les seves màximes possibilitats d'edificació.

Resultats

Disseny de la taula de funció del passeig de Vilafortuny en funció de l'avaluació d'altres passeigs marítims

3. CARÀCTER DEL PASSEIG	
3.a Freqüència i període d'utilització	La població veïna i la de caire turístic fan ús del passeig de manera intensiva durant tot l'any.
3.b Funció urbana i ús del passeig	És útil com a passeig vora el mar, zona d'esbarjo i com a accés a les platges. Aquest passeig connecta el passeig de Salou amb el de Ponent de Cambrils.
3.c Relació amb la platja	La relació entre el passeig i la platja és contínua, amb una petita barrera de protecció contra els temporals i amb multiplicitat d'accessos, funciona com un matalàs protector de la platja davant la pressió urbanitzadora.

Resultats

4. CARACTERÍSTIQUES DEL DISSENY	
4.a Composició i traçat	<p>El passeig segueix un traçat més o menys sinuós marcat per les edificacions, al mateix temps que segueix un traçat continu amb els passeigs de Salou i el de Ponent de Cambrils.</p> <p>L'amplada mínima és de 6 m., dels que 2.6 m. van destinats a zona peatonal, 1.60 m. al carril bici/jogging, 0.8 m. centrals per l'instal·lació de l'enllumenat, bancs i jardineria.</p>
4.b Tractament de nivells	<p>El passeig discorre a nivell de la cota de platja, adaptant-se a la topografia.</p>
4.c Paviments: Materials, disposició	<p>El paviment del tram peatonal serà de llosa hidràulica tipus petri i el carril bici/jogging tindrà uns acabats de slurry.</p> <p>Entre els dos carrils hi hauran dues vores fent jardineries i zona de serveis. La resta serà vorera amb acabats de llosa hidràulica.</p>
4.d Vores: Materials, dimensions i característiques	<p>Hi ha un mur de protecció de 0.3 m. d'amplada que sobresurt 0.5 m. sobre el paviment i que els seus acabats són de pedra plana a la part superior.</p>
4.e Vegetació: Espècies, jardineres.	<p>El palmeral es disposa linealment completant la ja existent filera de palmeres del passeig de Salou.</p>
4.f Drenatge: Recollida i vessador.	<p>L'aigua d'escorrentia té els seus punts de pas a la zona central del passeig.</p>
4.g Il·luminació del passeig i de la platja : Característiques, fanals.	<p>La il·luminació és ambiental garantint un nivell idoni a l'ús amb una línia de fanals esfèriques.</p>
4.h Mobiliari urbà: Bancs, fonts, wc, dutxes, telèfons, etc...	<p>El mobiliari urbà es troba al centre del passeig intercalant les palmeres amb bancs, faroles i papereres.</p>
4.i Ornaments.	<p>No té especial elements d'ornament.</p>
4.j Senyalització.	<p>Hi ha dos tipus de senyalització. L'horitzontal que es troba al carril bici i la vertical que dóna informació sobre els serveis que ofereixen les platges d'aquest tram de costa.</p>
4.k Edificacions de serveis de platges permeses.	<p>El passeig no acull cap tipus d'edificació.</p>

Resultats

Disseny de la taula de funció del passeig de Vilafortuny en funció de l'avaluació d'altres passeigs marítims

5. DADES DEL PROJECTE	
5.a Autor	<ul style="list-style-type: none"> - Enginyer tècnic d' o.p.: D. Tomas Villanueva Canalejas - Enginyer de camins c. i p. :D. Jordi Galofre Saumell
5.b Dimensions: Longitud, amplada	Longitud: 3.200 m Amplada peatonal: 2.60 m. Amplada total mínima: 6 m.
5.c Pressupost	El pressupost és de 682.033.312 ptas.
5.d Execució: termini de construcció, empresa constructora i estat actual de les obres.	El projecte es va plantejar per a 25 mesos d'execució Empresa constructora: Puertos y construcciones, S.A. i Contractor S.A. en U.T.E L'estat actual: Construït

Resultats

Realització d'una enquesta qualitativa a experts.

Enquesta

- Disseny de l'enquesta
- Selecció d'enquestats (enquesta qualitativa a experts)
- Estimació del període de temps de realització
- Tractament de dades
- Obtenció resultats finals

Conclusions

- La sensibilització social sobre el problema que pateix el litoral és mínima. La gent és poc conscient.
- El gran dany ocasionat al litoral contrasta amb la visió o moda social de comoditat i stànding (viure a la vora del mar)
- Hi ha hagut una manca important de percepció i valoració global del que s'estava fent.
- L'objectiu principal de la construcció del passeig era de limitar la pressió urbanística i assegurar l'accés i ús ordenat de la platja però no cal anar tan lluny i veure que és útil com a passeig vora el mar, zona d'esbarjo i com a accés a les platges, ja que les zones que quedaven sense urbanitzar darrera el passeig actualment s'hi estan aixecan edificacions.
- És necessari un esforç institucional coordinat que integri tots els aspectes ambientals i desenvolupament dels recursos costaners per evitar que passin coses com aquestes. Posar parxes amaga el problema però no el soluciona.

Bibliografia

- ANTON CLAVÉ, S. (1997), Diferenciació i reestructuració de l'espai turístic. Processos i tendències al litoral de Tarragona, Ed. El Mèdol, Tarragona
- BARBA CASANOVAS, R. Estudio, planes y proyectos para la ordenación del litoral: La costa como paisaje.
- BOE. Ley 22/1988, Ley de costas
- BORRAS, O. MONTERO, C. 2000-2001, Valoració de l'ús recreatiu d'un espai natural durant el període de Setmana Santa. Tarragona
- BRETON, F. 1993, Informe monogràfic: El litoral com a àmbit específic per a l'estudi de l'estat del medi ambient a Catalunya. Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient, Secretaria General. Barcelona
- CEDEX, 1989. Informe sobre dinàmica litoral del tramo de costa entre Salou y Vandellós (Tarragona)
- ENCICLOPÈDIA CATALANA, 1970-1993, Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- LÓPEZ PELAEZ, L. 1996, Bordes marítimos: paseos, senderos e instalaciones de playa en España, Málaga
- MINISTERIO DE OBRAS PÚBLICAS, TRANSPORTES Y MEDIO AMBIENTE. 1991, Proyecto de regeneración y paseo marítimo de las playas situadas a levante del T.M. de Cambrils
- MINISTERIO DE OBRAS PÚBLICAS, TRANSPORTES Y MEDIO AMBIENTE. 1994, Proyecto modificado de regeneración y paseo marítimo de las playas situadas a levante del T.M. de Cambrils
- MIRALLES, Eulàlia, 1997. Transformació de la costa de la regió metropolitana de Barcelona: El cas dels passeigs marítims. Barcelona
- MOPU, 1990. El paseo marítimo. Experiencias e ideas sobre su trazado y diseño. Disseny: Juan Jesús Trapero. Ed. Centro de Publicaciones, Secretaria General Técnica, Madrid.
- OP, núm.17. El Litoral, I. Tardor 1990. Ed. Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos. Barcelona.
- TRAPERO, J.J. Los paseos marítimos españoles: su diseño como espacio público
- Revista local "CAMBRILS" núm. 324-338
- Diari de Tarragona N°5215-5223
- Memòria de legislatura, 1995-1999 Ajuntament de Cambrils
- <http://www.mma.es> (platges d'Espanya)
- <http://www.cambrils.org>
- <http://www.esplaya.com>
- <http://www.idescat.es/>
- <http://www.geoplaneta.com/> (atlas i mapes)